

A puszták népe...

A HORTOBÁGYI NEMZETI PARK a Puszta

A Hortobágy kiterjedt szikes puszták, rétek és mocsarak változatos mozaikja. Szántóföldi művelésre mindig alkalmatlan volt, talán ennek köszönhető fennmaradását is. A kiterjedt legelők, halban gazdag vizek a nomád pásztornépek, majd honfoglaló eleink számára kitűnő életfeltételeket kínáltak. A Pusztá adottságait kihasználó, ahhoz alkalmazkodó legeltető-állattartó életforma köti össze a történelem hajnalán ideérkező nomád állattartó népeket a mai kor hortobágyi pásztoraival.

Kunhalom

Pásztortanya "seggenülő" hodállyal

A táj ma is magán hordozza ennek a több évezredes, a természetre hagyatkozó tájhasználati módnak a lenyomatát és az itt megtelepedő népek emlékeit: a „Kurgánok népének” több, mint 5000 éve emelt temetkezési halmjai ugyanúgy meghatározó elemei a Pusztának, mint a jóval újabb keletű gémeskutak, pásztortanyák vagy a só- és jószágkereskedelem történetéről mesélő csárdák és rakott kőhidak. Az utóbbiak közül az 1833-ban elkészült Kilenclükú híd a Hortobágy egyik szimbólumává vált.

A Pusztá nagyrészt ma is lakatlan, de áprilistól októberig több száz szürkemarha gulya, racka juhnyáj, s kisebb-nagyobb ménés népesíti be a tájat. A jószágot őrző pásztorok szellemi és tárgyi kultúrája ugyan a 18-19. században élte fénykorát, sok tekintetben azonban máig élnek ezek a hagyományok.

Racka juhnyáj

A jövő kihívásai

A természetes élőhelyek globális zsugorodása, a hagyományokat és hagyományos létformákat is fenyegető gazdasági-társadalmi változások fokozott figyelmet követelnek és nagy felelősséget rónak a döntéshozókra és a helyben élőkre egyaránt. Rajtunk múlik, hogy ne csak több ezer éves múltja, de több ezer éves jövője is legyen a Pusztának, s az ezt fenntartó pásztoroknak.

Egy időtlen táj

A Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta, egy pásztortársadalmak által formált kultúrtáj, amely máig hordozza a több ezer éves hagyományos tájhasználat ép és látható nyomait, példázva egyúttal az ember és természet közötti harmonikus kapcsolatot. Ennek jelentőségét elismerve emelte a területet az UNESCO 1999-ben a világörökségek sorába.

A világörökségi helyszín majd 80 ezer hektáros területe Európa legnagyobb kiterjedésű szikes pusztáján fekszik, de magába foglalja a táj fejlődésének megannyi elemét, még a mesterségesen kialakított Tisza-tó jelentős részét is. A magyar sorsszimbólummá nemesült táj, a Hortobágy, a természetes és mesterséges tájformáló erők egymásra hatása során nyerte el mai képét. Bár a Puszta képzetéhez a szárazság társul, valójában a víznek meghatározó szerepe volt a táj alakításában. A vízben oldódó sók a talajvíz mozgását követik, s a párolgással feldúsulnak a talajban. Alapvetően ez a szikesedési folyamat határozza meg a Hortobágy mai képét: a talajviszonyokat, a különféle élőhelyeket és azok élővilágát. A Tisza szabályozása előtt az áradások gyakorta vízzel és termékeny iszappal borították a pusztát. Mára a csapadék és a természetvédelmi gondoskodás biztosítja az életet vizet.

A világörökségi címet megőrkítő emlékkő
Hortobágy településen

A nyílt, mocsarakkal tagolt füves vidéket csak néhol szakítják meg kisebb-nagyobb, jobbára telepített erdőfoltok, menedéket adva embernek, állatnak egyaránt a nyári forróság vagy a viharos szelek ellen, fészkelő- és élőhelyet biztosítva számos élőlénynek.

A töretlen látóhatár, az éjszakai csillogós égbolt végtelensége, a nyári zivatarok eget a földdel összemósó zuhataga, vagy a délibáb izzó remegése az időtlenség érzését keltik.

Hortobágyi Csillagoségbolt-park
Ahol az égbolt is élmény

A Hortobágy Magyarország egyik
legkevésbé fényszennyezett területe,
és tagja a „Csillagoségbolt-parkok”
nemzetközi hálózatának.

Madárparadicsom

A Hortobágyi Nemzeti Park természeti adottságai, zavartalansága számos madárfaj számára biztosít fészkelési, valamint az őszi vonulás időszakában pihenő- és táplálkozóhelyet. Különösen látványos a több tízezer egyedet számláló daru- és libacsapatok szeptembertől novemberig tartó vonulása.

TURISZTIKAI INFORMÁCIÓ:

Hortobágyi Nemzeti Park Látogatóközpont, Tourinform Hortobágy
Cím: 4071 Hortobágy, Petőfi tér 9.
E-mail: info@hnp.hu • hortobagy@tourinform.hu
Telefon: +36 52/589-000 +36 52/589-321

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság Világörökségi gondnokság
Cím: 4024 Debrecen, Sumen u. 2.
E-mail: hnp@hnp.hu • vilagorokseg@hnp.hu • Tel: +36 52/529-920
www.hnp.hu

Készült a Miniszterelnökség támogatásával.

MINISZTERELNÖKSÉG

SZÖVEG: Tolnay Zsuzsa

FOTÓK: Danyi Zoltán, Dr. Kovács Gábor, Ladányi Tamás,
Liszes László, Szilágyi Attila, Tar János, Újfalu Sándor
KIADÓ: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
2015